

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛНСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Издаје Недјељом.

Цијена:
За ПРВУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на чот год.
3 ф., на четврт годину 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по-
годину 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

Претплата плаћа се у
плаћеним новцима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом упућу-
јући на пошту у Београду.
Дописе пишу се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају.

За олакше плаћа се од
и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БЕЧ, 28 фебруара. — Цар и Царица Ђерманије кренули су јутрос из Соп Рема. На жељезничкој станици Сопничдарена био је врло својски састанак са Краљем италијанским; рас-
тали су се увијеравајући се о узајам-
ном пријатељству. — На 4 часа по
подне стигла су Величанства у Мила-
но, гдје их је срдачно дочекао Кра-
љев брат, војвода од Аосте. Воз ће
јутра вече присјети у Шарлотенбург
(царски дворан код Берлина). —

ПЕТРОГРАД, 28 фебр. — Цар-
ска посланства руска у Берлину и Па-
ризу наредила су папихиде у поко-
луне блаженопочившег Цара Вилхелма.

„Journal de St. Pétersbourg“ по-
свећује срдачни чланак сјени блаже-
нопочившег Цара Вилхелма, који бјеше
пријатељ руској царској породици и
Русији.

ЦАРИГРАД, 28 фебр. — Султан
је брзојавио своје сажаљење, ради
смрти Цара Вилхелма, Цару и Царе-
вињу Вилхелму.

ПАРИЗ, 28 фебр. — Цар Фрид-
рих III., одговарајући предсједнику
Француске Републике Сад-Карноту,
на његову изјаву сажаљења, изјављује
своје уздање да ће Њемачка и Фран-
цуска остати пријатељске.

БЕРЛИН, 28 фебр. — Тијело
блаженопочившег Цара Вилхелма биће
свијет у сриједу изложено у саборној цркви.

БЕЧ, 28 фебр. — На свечаност
погребла блаженопочившег Цара поћи-
ће у Берлин: Из Беча велики вој-
вода и Царевин Рудолф; из Петрогра-
да велики књажеви Владимир и Ми-
хаил, а може бити и Царевин Никола;
из Лондона Нашљедни принц Уелски;
из Берлина Краљ белгијски — и многа
друга лица владачке крви.

БЕРЛИН, 29 фебруара. — Цар
Фридрих III., стигао је синоћ у Лајп-
цик. Није био наређен никакав дочек,

но је Цар исту вечер примио све ми-
нистре, и на челу им кнеза Бисмарка.
Сви бјеху дубоко потресени гледајући
Цара како не може да се нагрли Бис-
марка. За тога састанка била је Ца-
рица навјек уза Цара те је и она
својски поздравила Бисмарка. Народ
је одушевљено поздрављив Цара, кад се
показао на прозору клањајући се на-
роду. Кнез Бисмарк је остао у салону
код Цара.

Због великога снјјега закаснио се
жељезнички воз те је стигао тек на
11 часова на вечер у Шарлотенбург.
У пркос грдноме времену слегао се
силни народ између жељезничке ста-
нице и царског двора. Велико оду-
шевљење.

БЕРЛИН, 1 марта. — Тијело
блаженопочившег Цара Вилхелма биће
погребено у петак на подне. При уко-
пу ће се ставити 180.000 радника, у
два реда, између Берлина и Шарло-
тенбурга. Јучер на подне пошао је
кнез Бисмарк у Шарлотенбург да
поднесе свој рапорат Цару Фридриху.
Цар се данас чује добро.

Цар је даровао својој царици и
министру Фрајдбергу свој ред „црнога
орла“.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“
увијерава да је кнез Бисмарк, услед
смрти Цара Вилхелма и своје слабости
жила, врло раздражен. Љекар му пре-
поручује да се клони службенога по-
сла колико гођ може.

ПЕТРОГРАД, 1 марта. — Ца-
ревин и велики књажеви Никола и
Михаил кренуће сјутра у Берлин, гдје
ће представљати Цара при погребу Ца-
ра Вилхелма.

БЕЧ, 1 марта. — Кнез Бисмарк
је брзојавио захвално Калнокију на из-
јавама симпатије (приликом смрти Ца-
реве) од свјех крајева Аустро-Угар-
ске, које су нови доказ да су везе те
везују оба народа (њемачки и аустро-
угарски) нераскидне, јер се оснивају
још више на једнакости интереса и

предања по на писаним уговорима.
Калноки је на то одговорио да ће и
народи, исто као и династије, двију
царевина остати уједињени, увијерена
да ће се везе што су их везале мудре
руке ради мира, одржати против сва-
ког искушења, како сада тако и навјек.
Аустро-Угарска види у Фридриху
не мање топлога пријатеља свога Те-
сера и својих народа, но што то бјеше
Вилхелм.

БЕРЛИН, 1 марта. — Јучерашњи
пр. глас Цара Фридриха III. њемачком
народу овако збори:

Њемачка, уздајући се у своју
снагу, поштована у вијећу народа, не
имате ништа више до да ужива мирни
развитак својих тековина. Цар ће
Фридрих прегнути свјем силама сво-
јим да води царевину у оном правцу,
у ком је основана: да учини Њемачку
потпуним општег мира, да његује
благостање њемачке земље у слози са
савезницима владама и са уставнијем
установама царства.

У свом писму кнезу Бисмарку од
истога дана Цар Фридрих III. излаже
начела којих ће се држати његова
влада, означајући као највиши закон
опште (јавно, народно) благостање,
одржање устројства војске ради ујем-
чења задатка владиног, којој ће бити
овај програм: Савјесно поштовање
устава царевине и краљевине, очување
најела триљивости вјеројаконске, вас-
питање омладине у страху божју, про-
стота нарави и живота, напредак у
народној привреди, највиша штедња у
државној управи, непрестани развитак
умјетности и наука. Завршује се пи-
смом напоменом славних дјела блаже-
нопочившег Цара. Цар ће, вели, бити
задовољан, ако његова влада буде на-
роду здрава, земљи (краљевини пруској?)
корисна и царевини спасоносна.

БУКУРЕШТ, 2 марта. — Влада
је састављена: Браћано је примио
предсједништво и министарство вој-
но, а министарство иностраних

дјела задржао је Ферекид. Краљ
и кралица кренули су за Берлин.

(Дознајемо из новина, што нам
наш дражајни бечки кор. биро опст
није јавио, да је у Букурешту била
министарска криза, влада Браћанова
била је дала, прије десетак дана, о-
ставку. Бечке и пештанске новине у
толико су се више препале с тога, што
су ипоти избори били појачали вла-
дину странку у скупштини, те се мо-
рало мислити да је „виша политика“,
да су „инострани утицаји“ изазвали
ту оставку. Но, хвала Богу, Браћано
је опет примио владу, јачи по кнад,
јер сад је узео и војску у своје руке.
То је у толико занимљивије, што је
Браћано једини и први министар војни
у Јевропи, а по прилици и на свијету,
који није војник, а као да није никад
ни био. — Ур.)

ПАРИЗ, 3 марта. — Службени
лист „Journal officiel“ доноси наредбу
војног министра, којом је генерал Бу-
ланже стављен „у недјејство“ те му
се одузима досадашња служба.

БЕРЛИН, 3 марта. — Велики
Књажеви руски присјели су јутрос.
— Погреб ће бити сјутра на подне.
— Цар хоће да буде при погребу;
за сад му је здравље особито добро.
— Султана ће при погребу представља-
ти Садулах-паша, посланик му у Бечу,
и Тесик-паша.

ЦАРИГРАД, 3 марта. — Говори
се да је размирица у Дамаску, између
валије и француског консула, изми-
рена тим, што су обојица, и валија
и француски консул, једнако уклоњени
из Дамаска.

БЕРЛИН, 4 марта. — Јутрос
овдје стигли: Царевин Рудолф, Краљ
и Кралица од Румуније и Краљевин
италијански. — Цар је до подне радио
са генералом Винтерфелдом и са двор-
ским маршалом, грофом Радолинским.
— Великијем Књажевима рускијем
дошли су у походе причеви пруски и

ЛНСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Поглед Црногорца на свијет

П. А. РОВИНСКОГ

(Иштано у сједишци одјелења за етно-
графију Географског Друштва
у Петрограду.)

Способност за посматрање у Црно-
гораца.

(Наставак.)

Од како су на Цетиње почели да
долазе музичари и пјевачи са стране,
ви ћете често чути како дјеца пона-
вљају те нове мелодије тако тачно и
лијено, да не може бити сумње у му-
зикалности слуха. Томе би се не мало
помогло, кад би се увело хорално пје-
вање у цркви и иначе обавезни часови
школи. Кад сам био прије 20 година
у данашњој краљевини Србији, падала
ми је у очи немужикалност Срба, који
би обично пјевали сви у један глас,
као данас Црногорци, нити би им нај-
губља дишхармонија вријеђала ухо. А
данас они имају толика пјевачка дру-
штва *), из њих излазе ваљани музи-
чари и чувени пјевачи. Било је дакле
у народу клите, но није обрађивања.
Тако ће исто бити и у Црној Гори.

Сви путници примјетили су ту
ријетку способност Црногораца, да се
могу са изванредне даљине дозивати и

разговарати. Да се човек дивљ јачини
гласа и плућа. Они разабиру одјелите
словоје и разумију говор, који непави-
кнотом уху изгледа као очајна вика.
И како фино разликују у том викању
оно особито ниансирање гласа, по коме
дознаду, ко дозивље, свој или туђинац
и ко по имену. Осјетљивост уха у
опште дању и ноћу, у сну и на јави,
развила се паравно нуждом и навиком
вјечитог стражарења и опрезности.

Једном ријечи и у органу слуха
Црногораца ви ћете наћи то што и у
виду: осјетљивост, изванредна финоћа
усвајања.

Ми не ћемо говорити о осталим
спољним чулима, т. ј. о укусу, мирису
и питању, јер она примају мало удје-
ла у духовној дјелатности народа,
који нас занима, већ служе чисто ор-
ганској и пластичној страни живота
човјека, као животињске јединке.

Да пређемо сада к посматрању
спољног свијета у области прости ма-
теријалне природе.

Посматрање неба и небесних тијела.

Практични разум Црногораца не
воли да се диже у надземне висине и
да се труди да постигне оно, што је
недомашно; с тога њега небесни свод
мало занима. Понављајући о њему то,
што се по предању из старина од пре-
дака зна, Црногорац ће често додати:
„бар тако бенетају код нас“. Тиме се
он као уклања од испитивања свог

погледа и у једно не вјерује опоме,
што се прича.

Како долазе у Приморје и често
путују по мору, Црногорци имају при-
лику да из разговора с морорцима
дознају што-шта из астрономије, да на
небо и на појаве, што се на њему ви-
ђају, гледају спокојно, без суњерног
страха и замишљености, закључујући
да је то тако обично у природи, као
и све што сами могу видјети и опи-
сати око себе на земљи.

Али ипак има неких вјеровања,
која традиционално и сад у народу
живе. Тако н. пр. држе они да је небо
тврди свод, који се по негда отвара,
и да се тада може видјети виши сви-
јет, гдје живи сам Бог с анђелима и
осталим својим сродницима. То бива
у очи богојављења (6 јануара); кад
се то чудо види, треба човјек да то
Богу исповиједи, и жеља ће бити од-
мах испуњена. Причају да је некав
Црногорац те ноћи промолко главу
кроз прозор, па у мјесто: „дај му
Боже блага као шеник“ (мјера од 20
ока), у забуну рекао „главу као ше-
ник“. Молитва му је одмах услишана
и глава толико парасла, да су морали
прозор ломити да се извуче. Треба
говорити: „што је твоја воља Боже,
то ми дај!“ Веле да су у првима
времена тако проводили сву ноћ, а
данас се то само спомине. То ноћи
три пут се вода претварала у вино и
обратно вино у воду, а ко увреба тај

тренутак, може себи налити вина за
цјелу годину.

О мљечном путу или кумовој
слами прича се овако: украо кум у
кума сламу, па како је вукао, оставио
је траг за собом, по коме је и уха-
ћен. А да се тај тешки преступ овје-
ковјечи, на срамоту кривцу и за науку
потомству, Бог је и оставио тај траг
на небу.

Венера, та вечерња и јутрења
звјезда, зове се Даницом, а зна је
и свако дијете, јер по њој рачунају
доба дана: јутром изгоне стоку на
пашу, а вечером догоне у торове. Кад
се означава рано доба, у пјесми се
пјева: „Још зорица не забијелила, ни
даница лица помолела“. Црногорац
зна да је зорица и вечерњаца једна
иста звјезда, с тога она и носи једно
име, и ако јој се дају различити нази-
ви: преходницима називље се по
томе, што предходи рађању сунца;
овчарица и говедарица зове се
с тога, што се по њој управљају чо-
бини оваца и говеда; има, веле, назив
воларица, по ја то пјесам чуо.
Зове се, кажу, и скробарица, зато,
што пастири пошто она изађе догнају
стада и једу скроб.

Црногорци и у опште Срби радо
дају име Даница својим кћерима, и
често игра улогу у пјесмама. Тако у
једној пјесми мјесец корн њу тиме,
што она спава цјелу ноћ, а међутим
си сву ноћ путује и све види.

* Сав Црноград 2 (прим. преводника).

и кнез Бисмарк. Велики су Књажеви походили Молта и измијенали су по сјете са Краљевима саксонским и румунским, са принцем Уелским и са Царевима Рудолфом.

Из новина.

Руски листови, „Русское Дѣло“ и „Кіевское Слово“, говорећи о размирици између Нјемана и Словена, особито Руса, сјећају се том приликом великог Словенина, Србо-Хрвата Јурја Крижанића и његовијех пројектијех ријечи о тој противности. Ми ћемо овдје изијети те ријечи, онако српско-руски, као што их је написао Крижанић, оставив, ради јасније разликe, и објашњења „Кіевскогa Слова“ под заградом:

„Више нѣмци (видячъ себѣ бытъ хитроумныхъ) пребѣгають ся по всему свѣту: зѣ оповѣданіемъ торговства, и военства, и разныхъ умѣтелей (ремеслъ): и вкрадаются во Владательскіе дворы; да бѣху достигли богатыхъ окладовъ, корыстей, и пожитковъ. Ино еще ся коему не удасть подвигъ, по его умыслу и желѣнію; онъ въ хитрѣ справляетъ и печатаетъ Сатиры, и несмѣтнымъ лаяніемъ, позорми, и срамотами брешетъ на оногo краля, и на весь онъ народъ, гдѣ нѣтъ стескель и желѣзныхъ пожитковъ (гдѣ нѣтъ стескель и желѣзныхъ принадлежностей).

„Нѣмцы сугъ Русѣ тако обѣли и обладали: да малне все благо сея земли они пожираютъ, и вонъ извозятъ.

„Имають насъ вмѣсто скота, и уживаютъ насъ ко всякой выгоди и къ посмѣху. Али будучъ, еже ся лакомоть (жадность) ни въ лѣтъ не насытитъ: за то и нѣмъ ничто нѣтъ доста (ничего не довольно); по хотѣли бѣху весь сей народъ и всю державу, на еденъ позой (однимъ глоткомъ) пожрѣть. Да лихо нѣсугъ могли досѣ на Руси учинитъ всего оногo, что сугъ были умыслили: то естъ само господство сего народа ухвититъ, яко сугъ ухвѣтили кралевскую высокость во Вугрехъ, азъ Чехехъ, въ Ляхехъ, въ Латвѣ и индѣ. Гнѣвають ся адда (поэтому), скриплютъ и пукають (скрипятъ зубами и лопаютъ со злобѣ): еже и Руского владѣтельства нѣсугъ еще могли подъ свою мочь обернуть. Нѣкулико вратъ сугъ уже близко къ учинку были пришли (почти достигли цели): да лихо (лишь) всегда единый Богъ (а не чловѣчій никаковъ промыселъ) (т. е. не тогдашняя, даже, дипломатія) естъ развалилъ нѣхovýchъ (ихнихъ) думы; и ослободилъ насъ (по своему милосердію) отъ прелютотогo ярма Нѣмецкого. Алити ставовито и преставовито (но все-таки и все таки) еще хотѣтъ Нѣмцы совершенно завѣсть (исполнить) свою думу: аще ся варана нѣхovýchъ поступкомъ путь не запрѣтъ (если путь заранѣе не будетъ прѣгражденъ). Како сугъ Нѣмцы подѣ себе обернули Ляское (польское) и Ческое кралевство? Не инако, неже тѣмъ же поступки и хитростми, коими въ сѣ время у насъ прѣмѣтають да хитрують“.

„Мјесецъ кара звијезду Даницу:
Ој Данице, једна лежакниѣ!
Ти пролежѣ вечер до сабаха,
А ја проѣдохъ земље и градове,
И ја видѣхъ чудо невиђено“ и т. д.

Великогo медвјѣда називљу: се дмица, штапови, кола, попови, волови; Плејаде — влашићи и рачунају у њихъ 9 звијезда. Спремајући се у Котор на пазар, Његуши и други, који ту с пута поћивају, дижу се чимъ изађу влашићи, како би у зору стигли на пазар.

Српски народ увлачи и природу у своја дјела, своје забаве, радост и жалост, на спомиње често и влашће. Међу осталимъ једна подгоричка пјесма саставља из њихъ читаво коло:

Сунце игра преко ведрѣ неба,
А влашићи преко влашке земље.
У влашића чудно коло игра:
У то коло девет јетрвица.
Свака игра својимъ дјевером;
Тјѣпа Јана покрај кола сама, ит. д.

Очевидно да је Влашка земља овдје употребљена ради благогласности са влашићима. Може бити да назив овог сазвијездија долази од умањавајућег имена, од влаха — чобана, а то је име у опште планинских становника, који се искључиво сточарством занимају, и они по тимъ звијездама рачунају доба ноћи, кад им треба устати.

„За то адда (поэтому) на тебе единого (о, пречистити царо!) естъ епало смотрѣніе (обращены взры) всего народа Словенскаго. Ты яко отецъ изводи носитъ скорбъ и чинитъ промыселъ (прдумать средства) на разсыпанныхъ дѣтей: да и хъ соберешъ. Носи скорбъ на маненыхъ (обманутыхъ) и чужими лестми обдуженыхъ (одурченныхъ) да имъ разумъ при вернешъ; яко е евангелскій онъ отецъ учини згубленому сыну. Многи бо изъ нихъ тако сугъ чародѣйскихъ нѣкоимъ напоємъ (будто Киринымъ стаканомъ) (словно чашей Цирцеи) збѣлены и въ естеское урождѣніе (животное состояніе) претворены: да и нѣхъ своихъ прелютыхъ не чуютъ, кои териятъ отъ инородниковъ, и естѣды (стыда) окаяныя не познавають, по радуютъ ся въ ней, и сами ея ищутъ: то естъ еже инородныхъ господаревъ и кралевъ сами на ся запрашають. Ты реку единъ, о царю, сада (нынѣ) намъ еси отъ Бога данъ, да и Задунѣемъ, и Ляхомъ, и Чехомъ по собишъ: да учнутъ познавать угнѣски (притѣсненія) и естѣды (стыды) свои, и обѣ освѣтлѣно народа промыслѣть, и Нѣмецкій яремъ изъ вратовъ (съ шен) змѣтатъ (сбрасывать)“.

„Русское Дѣло“ вјерује да ће тај програм врло брзо постати и програмом руске политике. Њу ће изазвати догађаји.

Из говора маркиза Бретѣља, у париској народној скупштини, који је изазвао пелу пажњу на све стране, видимо, по изводу загреб. „Обзора“, ова мјеста:

Ја ћу говорити о тројномъ савезу, склопљеном у години 1887. Споразум међу Аустријом, Њемачком и Италијомъ преважан је, а да се уза се резерву не би морало промолити са трибуне француске камаре, коју он имаде вриједност са францускогo становништа и које он држање налаже Француској. Кад се ради о интересу Француске напреду инземству, нема ни монархиста ни републиканца, већ само Француза. (Повлађивање.) У свимъ парламентама више се говори о спољној политици, него ли у француском. (Повици: Тако је!) Не гледећ на објелодањење аустријско-њемачкогo савеза, држим да је политика тројногo савеза мирољубива, јер је то ипак Бисмарк изјавио. Но повољније је по мир, што је тај тројни савез врло кртак. Снага савезнихъ власти није јача од снаге онихъ, које су остале независне. То је велезакмѣно по јевропску равнотежу, најбоље, можебит једино јемство за мир. (Повлађивање.) Да изјутне миру у Јевропи или можебит да Јевропи диктира своју вољу, тражио је кнез Бисмарк, узнемирен рад независности Русије, савезнице.

Можебит мислио је, букнути ће рат против његове воље. У том случају нека Аустрија навали на Русију, а Италија нека заокупи Француску. Он би тада могао посредовати у овом или ономъ правцу, да се довинѣ коначнимъ користима. Посао чини се да није повољан по друга два савезника. Али Аустрија није могла одолѣти предлозима Њемачке, па ми не смијемо то Ау-

Да наведем причу о влашићима, коју сам чуо од једног мухамеданца из Гуспића, родом из Куча, и по којој се под тим именомъ разумијевају, како изгледа, 7 главнихъ звијезда у Великом медвјѣду.

Било је 6 брата Асхаби-њеови (шта значи то име, и сам не зна), а имали су иса Китмира. Браћа су били добри, богобојажљиви, и волио их је народ; но од једанпут стане их гонити некакав велики човјек, владоц те земље, краљ, бег или забит и хтјео их је убити. Тада они побјегну и сакрију се у једну пећину, гдје су заспали, и нас с њима. Затим се они пробуде и прохтије им се јести: како пијесу при себи имали ништа, пође један из њих у оближњу варош да купи што год. Ту се сви зачуде томе човјеку, његовом невидјеном одијелу и појцу из дубоке старине. Из радозналости они пођу за њим, не би ли узнали мјесто одакле је дошао. Дознавши то, он се врате и испричају. На то зуди пођу к тој пећини, но д шаваши на исто мјесто, пећине не нађу; но само с тога времена заспјале су на небу тихъ 7 звијезда, 6 брата и с њима нас.

Једно сазвијездије називљу у Црној Гори радо њице, но не могах добро разумјети шта под тимъ замишљају. Можему зову метлом или барјаклијом, а појава њена претескајује војну или какву другу општу несрећу, као епидемију или веродне годинѣ.

стрију у гријехъ уписати. Италија могла је у случају рата с Француском бити забригута за своју обалу; но Бисмарк је дао њој пред очи сјевнути савез с Инглешком, и тако отугова г. Криени из Фридрихсруха, охол, славан и обвезан. (Повлађивање.) Инглешка се већ одавна држи начела не-поередовања у континенталне послове; Инглешка није приступила тројномъ савезу. Госп. Бисмарк може се сада поносити обима својима савезницима; да ли он много држи до њихове воље ратовати и њихове устријости, то не знам. Свакако умножио је војну своју снагу. Бисмарк морао се бојати, ако би Руси потукли Аустрију, да би након првога сукоба био без њега мир склопљен уз обѣћања или концесије од стране Русије. Он се је морао такођер питати, да ли је Аустрија опростила Пруској, да се је она довинула супремац је у Њемачкој, и да ли та мисао не би брзо довела до склопљења мира међу Аустријом и Русијом, који би Њемачку осамљену оставио међу Русијом и западом. Италија нема интереса да било с киме води рат. Побједа не би јој могла ништа пружити, пораз све поставити на коцку; за такву путоловину имаду Талијани превисше политичкогo духа. Ја сам увјерен, да се ње мачки канцелар превисше не поуздаје у обѣзе, које је преузео Криени, која у тој ствари можебит не заступа народно мњење земље (Повлађивање.) и који може сјутра пасти као прости француски министар. (Смѣхъ и повлађивање на десници).

Бисмарков гениј, његова дипломатска спретност, запријечиле су до сад да букне рат. Но да се потпуно поуздаје у своје савезнике не би толико умножавао своје силе. С тога се је латно и свихъ заводљивихъ средстава, не би ли Инглешку скло-нио да приступи к тројномъ савезу, јер до тога стоји судјеловање Италије. Једно вријеме чинило се, да ће лорд Солсбери поустити, но доскора је увидио, да га његова странка неће на томъ путу слиједити. С тога увјерен сам, да је Инглешка прота од сваке обѣзе, и да није склона своју судбину свезати уз ону Њемачке, Аустрије и Италије. (Повлађивање.) Инглешка више је забављена азијатскимъ својимъ пословима, него ли континенталнимъ. Ја држим, да су њезине бојазни у погледу рускогo напредовања у Азији претјеране, но увјерен сам, да би Инглешка радо допустила цару да напредује праму Средиземномъ мору, када би Русија одустала од напредовања према Авганистану. Инглешка схваћа, да више одговара њезиномъ интересу обвезати Русију, него ли ударити путем тројногo савеза.

Бисмарк дакле у дапом часу може се наћи међу Француском и Русијом. Чини се, да он не сумња, да би обје могао потући, али може ли, не гледећ на мидијоне његовихъ војника, у таквомъ боју на коцку ставити опстанак ъемачкогo царства? Стога држим, да је Њемачка с новимъ тројнимъ савезомъ мање задовољна, него ли се приказује, особито будућ је у њем Русија толико слабо замјѣњена, па с тога Њемачка и не ће да букне рат. Њемачка има за то и другихъ разлога, које морамо поштовати: Старост цара и несрећом узнемирујуће стање престолонаследника. (Гибње.) Без сумње успијед новогa крађа рускогo цара, успијед слободногo његова поступка

Падајућа свијезда значи смрт човјека, с тога што сваки човјек има на небу своју сретну или несретну звијезду, која са смрћу његовом пада. Или то значи да је неко побјегао из тамнице и у опште избавио се невоље, нарочито од турака. С тога кад се угледа како звијезда пада, треба подвикнути: „За грмен, дружѣ, за грмен!“ и тада ће бјегство ићи за руком. Но ни пошто не треба о томе говорити у кући, у коју првом дођеш, поред ватре, јер ће се тада бјегунац ухватити.

Понекад така звијезда бива огњени змај, који већиномъ лети к удовицама, а кадкад и удалимъ женама, кад им пијесу мужеви код куће, по као и против воље тихъ жена. О томе има много гатања. Он је просто вукодлак, а најчешће особитогo рода ђаво, који живи у каквомъ пустомъ језеру, као што је језеро Рихавац на граници Гуспића.

Сунце изгледа као свијетла кугла, од које земља добија своју свијетлост и топлоту. О њему има неколико прича. Једну је привео Вук Караџић под насловом „пар Дукљан и кретитељ Јован“, (књ. II. стр. 81.), у којој посљедњи краде сунце у првога. Ми смо записали просту причу у прози, разликује се од прве и по томе саопштавамо је овдје у пјелини.

У почетку владао је Бог само мјесецемъ, а сунце је било у ђавола. Бог призивае Илију и говори: „Како

и жртава за умножење војне снаге, види-мо ми крвногo неспријатеља Францускогo тако нервозна и пемирна. Већ 1875. дуго-вали смо цару Александру II. (повлађивање); но у нашој земљи тако су живе симпатије за Русију, да нико не ће жалити, ако се онај дуг повећа. (Трајно повлађивање и сензација у цијелој кући.) Више по један пут, одако је нар истуно на старог тројногo савеза, жално је Бисмарку да није већ прије, како се је изразио, Француску saigner à blanc (пререзао жилу); данас је то немогуће, јер би данас већ био склопљен савез с Русијом, опет ја мислим, да још није прешли час за тај савез; он би могао претети догађаје, по довољно је бити чврсто увјерени, да је наш опстанак за Русију животни (капитални) интерес. (Повлађивање.) Кад би постojале само замјените симпатије и заједничке антипатије, тада бих био скептичар, но интерес је Русије, да нас очуна као велевласт, да јој Њемачка буде куланија у источнимъ питањима; јер од сто педесет година Русија се никада није одрекла циља — Цариграда.

Мислило се да ће Русија бити превелика и пресилна па с тога наваљивало се на њу. Од онда промијенили су се одношаји у погледу Средиземногo мора. Италија, Француска и Њемачка постале су знамените поморске власти, пробијена би сујечка превлака, и ниједан народ не би се више борио за ексклузивцију султанову. Францускогo становништа може се данас другачије проматрати источно питање, него ли пред тридесет година. (Повлађивање.) Бисмарк је на континенту пореметио јевропску равнотежу, и он сам носи одговорност за странца наоружања, под којима Јевропа стѣне. (Повлађивање.) Но он не може пријекити Инглешке, да мисли на азијске своје интересе, да се у Русији не да продиријети, да Француска ост не велики народ, да против тројногo савеза стоје три велике независне власти, које би заједнички интереси могли у дапом часу сложити. Сви наши напори имаду бити управљени на то, да из те ситуације видимо користи. (Живахно повлађивање.) Та би задаћа сигурно била лавина, да Француска нема против себе форму своје владе. (Просвједовање на левици, повлађивање на десници.) Демократија не може владајућимъ кнезовима спонтано улити пошрѣдије. (Просвједовање и повлађивање.) Вријеме може ослабити тај утисак, ако буде република настojала да буде умјерена. (Привогварање на левици.) Но што да кажемо, кад је у седамнаест година било седамнаест милиона рата? (Повлађивање и привогварање.) Свиутје влада несталојет, свиутје наплази се на немогућност зачети преговоре, јер нема изгледа да ће шест мјесеца остати на владу. (Бука на левици. Leugnes: Та ваши су другови изазвали ове кризе!) Маркиз de Breteuil наставља: „Правите добру унутрашњу политику, па ће бити могућа добра спољна политика.“

Говорник затим апострофира министра спољнихъ послова Флуранса, којему вели, да му је кандидатски његов говор никуда. (Овако најпросто говорникъ сигурно није говорио, већ је ваљда овако тенденциозно брзојављено. Ур.) те жели, да се не мијењају министри рата и морнарице. Француска комора не би показала мање патри-

би ђавола преварили, да измамимо сунце од њега?“

— „Није никако могуће, одговара Илија: — ти знадеш да је он лукав. Само има један начин: лажно се заклети твојимъ именом.“

— „По то је највећи гријех“ рече Бог. Но у исто вријеме стане размисљати: „Без сунца не могу живјети на земљи ни биљке ни животиње. А какво би благо било оно за моје људе!“ Преумивши тако рече Илији:

— „Иди и гледај да превариш ђавола онако просто, а ако не можеш, ти се закуни и мојимъ именом.“

Илија начини двије златне јабуке и пође к ђаволу.

— „Диј да бацамо јабуке: ко ће даље одваљати?“

Илија поче први да ваља, но навалиш је стао ближе к мору: јабука упале право у море.

— Шта да се ради? Моли он ђавола да му извади јабуку, с тога што он сам не смије, јер је море ђавоље.

— Ни јабуку ми не ће дати, нити ће мене пусити.

— Ја би то теби учинио, но бојим се украћеш ми сунце. Закуни се Богом да не ћеш.

Илија се закле, а ђаво — бућ у воду! Чим ђаво тамо, а Илија питањом по води, говорећи: „У име ода и сина

и за умишљавања, него ли чланови њемачкога сабора. Упрорно смо ријечи Бисмаркове, да ми примо друге народе. Његова је најтоплија жеља да нас изолира. Ми морамо жељети, да цар, који хоће мир — а нико овдје не је посумњати у његове ријечи (повлађивање) — устраје у независном свом положају и остане обраничким судцем над миром.

Ми морамо уграбити прилику, да му покажемо праве наше симпатије, (гибање), теуштајућ се у демонстрације (гибање).

— Заст. Лор: А што је са Александријом? Дореном? (Приговарање на десници и у средини). — Маркиз де Бретеуил: Ми морамо доказати, да смо солидни, али дисретни пријатељи. — Заст. Дреифус: И независни. — Маркиз де Бретеу: У погледу Инглешке има неспоразумак. Односно, ми морају бити више пријатељски, не сајде се сумњати у намјере Инглешке, да јој погледу Египта, те замјенито правити конвенцију. Кад буде Италија увјерена о мирољубивим нашим намјерама, и кад буде увидјела да јој ми не видимо њезину развину, приближиће је к нама заједница интереса. Француска нека буде мирна и достојанствена, нека не тропи својих сила у далеким предјелима (повлађивање) и не даје у очи тројнога савеза приправља земљиште, на којем ће се моћи концентrirати државе, које су остале независне. Настојмо добити времена, а да не будемо стегнути тешкоћама прилашких савеза... (Ту хоће заст. Лор да прекида, но десница и средина не даду му до ријечи).

Подпредсједник Девеле: У питањима, која се тичу интереса домовине, нужна је сабраност и мир, а најмање смије се прекидати ријечима, којих би се смисао могао искривити и претјерати. Маркиз де Бретеу закључује: Вријеме је најбољи помагач. Велики министри и велики освајачи не ће вјечно живјети, а ови ријетко имаду велике насљеднике. Останима велики наред, који хоће мир, но који се не боји рата; изјавимо да Француска одбија од себе сваки навални рат, и да она хоће да часно и достојанствено живи у миру. Говорник не захтијева од министра спољних послова никакви одговор те својим разматрањима ангажује само своју особу. (Бурно повлађивање на десници. Говорнику честитају његови другови).

ДОНИСИ.

ИЗ НАШЕГ ПРИМОРЈА, 25 фебруара.

Послије толико вјекова — ово је десета година, од како је српски владалац на Јадранско море своју заставу подигао. Сад се напунило десет година, од када тај владалац изрекче:

„Смле море, буди моје!“

Сад се напунило десет година, кад је тај српски владалац своју браћу у ове крајеве из тамног облака изабавио. Тај српски владалац, а наш узвишени Господар, пошто је своју заставу дигао на Јадранско море и његово приморје, Он је то приморје често походио. Походио га је и оне године, када морем и овим главицама одјелаше једна топова и прасак пушака. Од тада па до сада, сваке године наш уз-

и светог духа“, девет пута; море се покрије са девет ледова, зграби затим сунце и пољеће к Богу. Баво то чује, но не може одмах да лед пробије; најпослије некако пролози и појури за Илјом. Не стиже га, по само незорнице цусти за њим копље, погоди га у ногу и одвали из ње цео комад меса.

Жали се он Богу, који му на то одговори: „Ја ти не могу ништа, него нека од данас у свију људи буде удубљено на стони. То је тако и остало, и то се мјесто на стони зове — глада.“

У нашој причи дјествују друга лица, али то није од значаја. Главна је разлика у томе што у пјесми дозвољава Бог крети се њиме, по његовим именом, прибојегавајући к вјештој диалектини. А у овој причи Бог жртвује својим именом из љубави к човјеку, ради велике користи, која долази отуд људима. За тим у нашој причи вели се да је Бог владао само мјесецем, а да је сунце било у рукама ђавола, исто да је ђаво владао и морем. У осталом пјесма, штампана у Вука, позната је и у Црној Гори.

Има још једна прича о томе, да је у почетку било три сунца. *)

Била су негда три сунца, и од једанпут се појави аждаја: поједе она једно сунце, за тим друго, па хтјела

*) У грађи, коју је сакупио г. Доброволски у Сколевој губернији, налази се подобра прича о томе, како је било два сунца, и једно је од њих изађа пошла (још нешто знамо).

вишени Господар удостојио је наше Приморје високом посјетом својом. Па ево и ове године. Но ове године дошао је у наше приморје и још један високи гост — а тај је црногорски митрополит — Његово Високопреосвештенство Митрофан, који је ових дана у нашем приморју ради каноничке посјете дошао. Да, и ово је при српски владика, који последи толико вјекова, данас први пут на Јадранско море, — на српско приморје — а под српском заставом долази. Истина, било је православних и српских епископа, који су српски народ по обалама јадранског мора обилазили; али вазда под туђим заставама. Но у ово наше приморје ни тага било није, т. ј. српског епископа — србина — на кога грчки који, и то призренски ако је који:

„Да закопа Грке са Србима.“

Његово Високопреосвештенство гост. Митрополит к нама је присио 17 фебр. у Бар. Чујемо да су га тамо свесрдно дочекали становници од све три вјероисповјести. Из Бара пошао је преко Мркојевића у Одицу 20 о. м. И тамо су га прекрасно дочекали. (О дочеку у Бару, ја се надам да ће нас други извјестити, а ја ћу се само на Одицу ограничити.)

Најприје и подалеко од православне цркве срели су га ђаци. Са ђацима бјеше и свештеник вароши Одица, који је преосвештен по обреду православне цркве ерпо. (Толе пак до православне цркве бијаше у реду и православно становништво вароши Одица и околине његове. Преосвештени ушао је у православну цркву и тамо се Богу помолио. Поред католичке цркве, чекало га је становништво католичке вјероисповјести. Отоде путујући низ оцињску варош, пред сваком цамијом (којих низ пјану има седам на путу), стајаше по велика гомила свијета, ђеце, људи и старјашина оцињских, заједно са одама, који у оним цамијама чинодјејствују по мухамеданском обреду. Сви су га весело поздрављали, па отоде до његовог стана на пристав допртали. Ово је субота вече. —

У неђељу, преосвештени чинодјејствовао је на литургији. И ту је изговорено многољетствије нашем Господару — ослободиоцу приморја нашега. Да, као што рекох, ово је први пут од толико вјекова, да на обалама Јадранског мора српски епископ диже молитву за српског владалаца. На литургији изговорио је првену бесједу, коју у кратко на ово свести можемо: „Због гријехова наших праједова, Бог је нуштито био искушење на наш народ. Под тим искушењем пропала је српска држава. Цео српски народ, осим малене Црне Горе, потпао је под туђи јарам, који и данас још многи од наше браће носе. За то вријеме српског страдања, многи је од нашег народа своју православну вјеру са туђом вјером и језиком промијенио. — За то вама православнима препоручујем да свагда у брацкој љубави живите са свом нам браћом те принадежите другим вјероисповјестима; и разлика вјере нека вам не смета међусобној слози и љубави.“ — Тако рече преосвештени митрополит; и послије св. литургије, по првеном обреду, ошет је у свој станиш. Послије подне имао је доброту примати посјете мухамеданског и католичког свештенства, које је брацки дочекао. Тај дан примао је и по-

појести и треће. То је било жао ласти, те га ова заклони својим крилом; змија се уплаши и остави сунце, а човјек дође и убије змију. Сунце се спасло и чудило сили човјека, који је у његовим очима био мрав према дивовској аждаји, и од тог времена оно вазда, чим увиди човјека да убија аждају, — рећи ће: „е, хвала ти!“ а уз то: „мрав убија аждају!“

С тога времена људи ласту тако и поштују.

О мјесecu не знам ни једног причања, само у Вука има гатање о сунцу, мјесecu и звијезди под насловом: „Три претена“ (Српске нар. пригов. Додатак под. № 9.)

Пјега на мјесecu значе борбу између два брата, од којих је старији убио млађег, као оно у црквеној историји Кајин Авеља.

Ако од сунца зависи све што је живо на земљи, мјесecu, или боље рећи, различним фазама његовим, приписује се утицај на извјесне одјелите појаве. На уштап не ваља солити месо, не треба киселити купус и друго зеље, јер се квар; раздријеће се прије и рубље, које је у то вријеме протрпато да се суши. Најбоље је вријеме — млада педјеља, а особито млади петак, први што иду послје мјесца. У то вријеме дјети, нарочито дјевојчицама, подстригају косу, да боје и тупије расте.

сјете виших и нижих чиновника и другејех грађана града Одица.

У понеђељник, уторник и сриједу, преосвештени поред каноничке посјете ишао је разгледати оцињски округ — на многа мјеста говорећи: „Нека сиемогући буде у помоћ и благослови наше оружје које је ово јуначки отело.“

У четвртак 25 ов. мј., преосвештени оставио је наш Одиц, и вратио се паробродом на барски пристан.

Може бити да ће рећи неко: да би требало и пређе да је преосвештени ово приморје походио, т. ј. у ове десет година, но за то вријеме (десет година), ово је трећи митрополит у црногорско митрополитској столицу, — на како који којег насљеди и док све по реду уреди, у то и доба пролази.

О појединостима и његовим каноничким уредбама у нашем приморју овдје нећу говорити, него за сада нека доста буде још и ово речено:

Као што рекох, ово већ десет година, од како се српска зашава лепина по Јадранском море и његовом приморју — али пошто је добро замочена у крви косовске освете. Назад десет година, а испод те заставе онудјиш пушка говораше; а данас испод исте заставе проповиједа се: „Љуби господа Бога са свим срцем својим, а ближњега твога као себе самог.“ То исто бјеше и у Зети равной, а данас

„Дивна је Зета и кучка гора
И све је дивно тамо до мора.“

Па дивно је и још по многим крајевима српских земаља, „кад у њима глади нема.“ Но хајде да се запитамо у чије је здравље? То је све у здравље нашег витешког Господара Књаза Николе и Његових соколова, који су сваки кам и грмен својим знојем и својом крвљу окупали. Да, рећемо и у здравље њихово — а још више и то рећемо: нека је за душу оних соколова који су свој драгоцјени живот за то положили — и дај Боже да њихове душе онђе пођу, ће су душе свијех праведнијех — свијех Обилића.

П. Вучић.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 5 марта.

(Помен.) 1 марта била је, у капели овдашњег женског завода блажепопочивше Царице Марије Александровне, напихада у некој душе Цару Ослободницу и Цару Мученику Александру II-ом. Сутра дан било је у истој богомољи „молебствије“ за зд. а. в. славно владатеља Цара Александра III., који је тог дана, прије седам година, почео владати. И на једном и на другом богослужењу биле су како све службене особе руске, тако и многи други, који се и лично сматрају задужени Русији.

(С пута вашијех Кнегињаца.) Накнадно јављамо, и ако се по себи разумије, да је при пријелазу

Кад видиш млад мјесец, ваља потскочити неколико пута, ухвативши се за уши; или се ударити по кеси, ако у њој има пара; или нишчупати из земље неколико траве и бацити је преко себе; или узети дијете, подигнути и пољубити га. У некијем мјестима дјевојке, узевши се за уши, преврћу се по три пута, говорећи: „Ти стар, а ја млада“. Нијесам примјетио да ли чине разлику у томе, да ли је млад мјесец с десне или лијеве стране, чини ми се не.

А други, не знајући какав је мјесец, пита непрестано кад ће бити мјесеца, мислећи на сигурно да ће се и вријеме промијенити.

О времену проричу и по звијездама: ако има много звијезда на небу и оне трепћу, биће киша, а ако их је мало биће суша. То одговара народном посматрању над Ловћеном: ако је црквица на њему сувине видна и изгледа да је близу, биће кише.

Брадавине у дјеле долазе отуда, што броје звијезде. У пређашње вријеме, кад је било помрачење сунца или мјесеца, сви би стали пучати, да отјерају сунтаство, к-је их уздржава. При меи је било помрачење мјесеца (23 нов. 1881.), почело је око 7 час. вечера, трајало је до 7³/₄ ч. Десно се ту мухамеданац из Подгорице и чуђаше се, што се против тога никакве мјере предузимљу, и окренувши се к другим рече: „Шта гледате? ваља пуча-

границе преставник ћесарске мјесне власти, у свечаној униформи, дочекао Свијетле Кнегињице и отирати их до брода.

У Бечу је Њег. Преузвишеност, цар. руски посланик при бечком двору, књаз Ловинов-Ростовски, скоро сваки дан долазио да се распита за здравље и за жеље Кнегињица. И главни начелник (Ober-Bürgermeister) града Беча, Г. Ул, учинио је своје подворење нашијем Кнегињицама.

О балу који је био 23 фебруара у Њег. Импер. Височапства Сергија Александровића, јавља петроградски „Гражданин“, међу осталијем и ово:

„Первую кадрилъ Ея Величество изволила танцовать съ хозииномъ бала Великим Княземъ Сергiемъ Александровичемъ, имѣя възави Государя Наслѣдника Цесаревича, танцовавшаго первую кадрилъ съ Черногорској Княжвою.“

Црногорска Кнегињица која се ту спомиње да је играла прву кадриљу са Царевичем а према Царици, била је Кнегињица Стане. Кнегињица Милица не игра.

(Руска помоћ.) — У пошљедњем броју „Гласа Црногорца“ јавили смо, да смо примили 25 рубаља, које је рускиња Е. П. Михалцева послала, да се раздијеле међу сиромаш, пострададу због неродне године.

Данас пак имамо прилику јавити, да смо добили из Варшаве од разних лица 400 рубаља, за које нам уредник „Варшавског Дневника“, И. С. Кулаковски, пише, да се, за душу покојног И. С. Аксакова, имају такођер подијелити међу најсиромашније фамилије црногорске.

Ова нам је помоћ двоструко драга једно због тога, што, служи очевидним доказом, да нас наша браћа на сјеверу у муци не заборављају, а друго, што нам је пријелазу баш у најтежем часу када, осим глади, наша спротама има да претурти тако сурову зиму, какве, може бити још нико не памти да је икад у овекрајево наступала.

Због тога ова братска помоћ изазвати ће у свакојем Црногорцу најтоплију благодарност.

Разумије се, да ће се она употребити на што је намијењена и раздијелити само међу фамилијама које се буду налазиле у највећој нужди.

— У пошљедњем броју нашега листа јавили смо били, да су аустријски

ти, иначе ће то дуго држати“. Сам није имао при себи оружја, други не смједоше, јер је у вароши забрањено пучати, те је тако држало мјесец читав час, за пнат Турчину.

У појезији, као што смо већ рекли, небесна свјетла играју важну улогу. Има међу осталим једна пјесма, како је цар небесни женио сунце, гдје су као сватови били — св. апостол Петар, Илија пророк, Јован Крститељ, Борђије побједопосац, Никола угодник, Михаил Аранђел и два анђела, а невјеста је била светодуха Јана (мисле да је то била богородица), коју је сунце уграбило, кад су сви сватови због умора на небу заспали.

У другој пјесми даница зауставља мјесец, говорећи да и она хоће да пође с њим у поље, те да унреже волове, оре долине, сије конопљу и тка платно; да веже дјеве и јетрве, које леже око кола, као бикови око торова, за то што у коло не иду: „данас је Бурђев-дан, а они леже цео дан“.

Има и загонетака о томе.

„Пуна носила проса, нита се посла угиљу, ни просо просипље“ — небо усјано звијездама; или: „Пред овцама златан чобан, а за њим гуравн Пуро, стиже их лијепа дјевојка“ — сунце, мјесец и даница.

(Наставиће се.)

цадари убили пригоског поданика: Ника Јокова Перовића.

Међутим из даљег извјештаја, који смо добили о овом немилу догађају, дознајемо, да је Нико погинуо услјед неке размирице, коју је имао са финансијским стражарима, који обично прате транзитну трговину од Котора до наше границе. У колико смо оба- вијештени, Њ. кр. суд у Котору већ је навео потрагу о овом догађају.

Књижевност.

Примли смо на приказ:

НОВЕЛЕ Адолфа Дигасињскога, спољ- ског превео Рајко. Издање српске књиж- аре и штампарије Браће М. Поповића у Н. Саду. 1888. Цијена 60 новч.

СПИСИ Стјепана Митрова Љубише. Књига прва. Свеска 1. У Биограду. У штам- парији краљевине Србије. 1888. Цијена 30 новчића.

ВОЈНИЧКИ живот. Сlike и прилике. Написао Едмондо де Амичис. С талијан- ског превео Дан. А. Живаљевић. Издање срп. књижаре и штампарије Браће М. По- повиха у Н. Саду. Цијена 50 новч.

А. ГАТЦУКА: Календарь Крестный на 1888 (високосный 366 дней) годъ. Мо- сква. Мала 4-а, 48 стран. — Цијена?

ЧИЈИ ЈЕ СПЈЕВ „Смрт Смаил-аге Чепчића“. С рускога превео и својим примједбама допунио Марко Драговић. Прештампано из „Обзора“ г. 1888. У Загребу. Тисак Дионичке тискарне. 1888.

ШКОЛЕ у Црној Гори. Написао Мар- ко Драговић. Загреб. Тисак Шолца и Кра- ља. 1888.

Просвјета.

Новосадски „Браник“ има овај допис из Мостара:

(Оставка херцеговачког ми- трополита Игњатија.) Добра срећа нагна митрополита Игњатију на оставку, а још боља прикочи цариградскоме па- тријарху, да је прими.

Нао човек годинама на не може више да послује, вели он, а овамо је по сриједи други разлог. Како било та било, нама је доста, да се прашамо за увијек с чојком нерадином, Несрбом, тврдицом и неприја- тељем српским и владиним.

Ходао је доста беспућен, па једном, тако је зар Бог хтио, и дохватао. Што је тражио пије нашао а чему се није надао, добио је. Задужбина и добротинства за његовијех тамнијех 13 година није међу своје честите и јуначке Србе Херцеговце чинио, те га ни с те стране не имамо рапшта жалити. Гладних и празнов, крво- мутник и безвишњак загазио међу нас, понесавши са собом пет хиљада фор. грч- ка дула, што не га је на писмено обвезао за цариградску патријаршију, као ушјену за херцеговачку митрополију; а сад?

Понут првих добротинца упртио четрдесет хиљада готовог на и српског новца у златицама и носи их собом у Грчку, да тамо за српске паре, подиже грчке задужбине и да си енује вјечите споменике.

Кад на то помислимо, мора ни се од јада савити туга око срца црна.

Но нека се на њему одржи, па му престо било нас Боже учувај, да ни опет такви пријатељи из Грчке за митрополите долазе.

Наша ће влада, уздамо се, знати, ка- ква ми владику требамо и хоћемо. Грци су међу нама од године 1777. кад по је пошљеди Срб-владика жив умро — што је за њих за туђине и сувише, па би при- јебе било, да нам од сада па до вијека Срб-владицом буде.

Хоће ли Бог дати, да нам се молитва услиша?

Што буде јавићемо нашем „Бранику“ — а докле да ете нам сви здраво и ве- село.

Српска краљевска академија па у на изабрала је за своје редовне чла- нове: г. г. Фрању Милосавића, Ватрослава Јагића, Илију Рувалца архимандрита, Вазлара Боганића и Пају Јовановића епископа. А за дописне чланове изабрани су: г. г. Стојан Бошковић, Гига Гершић, Сима Лозанић, др. Лаза К. Лазаревић и др. Владан Ђорђевић.

Потом биоградски аство јављају, да је за редовног члана академије изабран и чувени књижевник и проповје- дач српски, Јаков Игњатовић.

Уредник и издавалац Бошко Новаковић

Читамо у биоградском „Радика- лу“:

У прошлу недјељу 14 фебруара, у свечаној сједници Краљевско Српске Ака- демије, проглашен је г. Љуба Ковачевић, професор учитељске школе и члан пред- шњег Српског Ученог Друштва за ака- демика, и уведен у сва права академиска.

Сједница је била сразмјерно много више посејена од стране публике, него ли од стране академика, и може се на сигурно рећи: да ни једна досадања сје- дница академиска није била тако посејена. Сва сједница бјеху заузета образованијом нашом публиком. Особито је падало у очи, да је женског свијета било више по до- сада. Многи слушаоци нијесу имали гдје да сједу, те су стојали.

Послије 4 сахата отворно је сједницу предсједник астуник, академик госп. Панта Срећковић. Г. Панта је, у неколико ријечи казао, да ће нови академик г. Ко- вачевић читати своју академиску расправу „О Немањини“.

Макар да смо ми, као што и прије рекосмо, противни досадашњим и сувише фразованим приступним бесједама асту- ника предсједничких, ма да замијерамо, што се наше академиске сједнице не отва- рају, по угледима на оне у др. образова- ним државама, гдје Академије постоје; и ако би могли рећи, да су оне неколике ријечи г. Пантине: шта ће нови академик читати, сасвим непотребне, јер су сви слушаоци знали за што су дошли: и ако би зар сваки морао признати, да у овој прилици није могуће замислити белначар- нијег и сухопарнијег приступа од г. Пан- тиног, — ипак нам је и то много боље дошло, него ли да слушамо, као до сада, од астуника предсједничких ријечи, које у себи врло мршаву садржину имају.

Тема, коју је изабрао г. Ковачевић, достојна је била њега и ове свечаности. Она је из времена старијег од оне г. Пан- тине, а скончана је свакако с већим теш- коћама. Јер Немањино доба, а особито оно старије, оскудно је у споменницима, те према томе историк долази у велике неприлике. Сваки и најмањи резултат истраживања док постане тачан, необорив, потребује несазмијерно великог труда.

Ово долази нарочито због тога, што ту историк има при руци оскудне исто- риске домаће податке прве врсте, већ се много пута мора да послужи изворима страним, туђим летописцима, па и изво- рима треће врсте: народним умотворинама, које су често са свим сумњиве и неисти- ните.

Због ових тешкоћа, на сваки начин, јављало се је тако мало радова о Немањи, а особито о добима (sic) прије њега. Бар код нас Срба у Србији изгледа, да су историци код појаве Немањине, наизлили границу кретања у својим радовима, и често нијесу смјели усудити се да је пре- кораче. С тога је онако веома мало по- шљедника, особито ученим студијама нашега историка Косте Николајевића, који је с много знања и труда, написао до сада нај- бољу расправу о добима прије Немање.

Из ових неколико ријечи можемо уви- дјети, с каквим је тешкоћама имао да се бори г. Ковачевић.

Већ и прије овога свог посла, окушао је нови академик своју способност, у хро- нолошким расправицама, међу којима је, по реду поставка прва баш о Немањи. Па и да не узмемо да је он све своје за- даће ријешено, ипак морамо с радошћу потврдити, да је већ у неколико почео да разгори таму, која обавија дома Немањина. Између ових студија, нема сумње, највише је познато широј публици, оно његово побијање, да је Вукану убио цара Уроша. Овај важи проналазак историски, који је сада за већину историчара несумњив фа- кат, учињен је самостално, са свим неза- висино од историског истраживања нашега такође вриједног и заслужног историка, архимандрита Илијона Руварца.

Нови академик је прави примјер вредноће, и надати се је, да ће тако по- трајати и даље. Најновији рад му о срп- ским властелинским земљама, недавно објав- љен на састанку Чупићеве задужбине, скорим ће имати пред собом.

Цјела расправа академикова упра- вљена је на то: 1), да се докаже ко је отац Немањин; 2), да се именују браћа Немањина и 3), да се одреди однос његов према Грцима. Овај посљеди дио мањи је од она два прва.

У почетку расправе говори се о теш- ким приликама, у којима се налазила Србија у почетку 12 вијека; помињу се неки од- носи према Угарској и Византији. Цјела српска спољна политика састојала се тада у односу према овим двијема сусјетима. Угарска и Византија скоро вазда бјеху у непријатељским односима; политике њихве биле су супротне, јер су им и циљеви били супротни; напредак једне захтјевао је на првом мјесту штету ове друге. Српске земље биле су између све двије сусјетне државе, тако рећи на двије ватре. У таквим приликама некало се много др-

жавничко мудрост, те да се сузбију уби- тачни планови обју сусједика; ваљало је великих напора и лукавства, те да се на миру од њих живи, и да им се утицај на државне спољне и унутрашње послове српске што већа омогући.

Византија и Угарска, да би једна другој нахулиле, гледале су да придобију на своју страну Србе. Тако се прије Не- мањина, понашала сиром Србије и Бугар- ска, када је оно била од нас надмоћнија. Српски владари пристајали су час уз једну, а час уз другу страну, и то је била врло мудра политика, али мора се признати, да су, на жалост, својим грамзењем за влашћу, више пута давали прилике својим сусјет- кама, да упадају с војском у српске земље, те да их пустоше.

Но од свију сусједика, понајвише је има- ла утицаја Византија. У вријеме Немањино, српска држава признавала је грчкога цара Манојла за својега сизерена.

Но познато је, да се, поред свега тога, Немања није дао никако повести за Грцима, него је водио праву народну срп- ску политику, гледећи, да се сваком згод- ном приликом што више отме од визан- тијске превласти, да од ње освоји или на лијеп начин задобије доста земаља. Сви знамо, да је главна заслуга Немањина ује- дињење разједињених српских земаља у једну државу.

Овакав је у главном био спољни однос српске државе према Византији у доба Немањино.

Што се тиче поријекла Немањиног, о томе се код нас прилично расправљало. Постоје разна мишљења старих страних и наших летописца и нових историчара српских. Помињемо у кратко, да су о томе писали сасвим страних, угарских и византијских летописца: Бурађ Бранко- вић III, па Рајнх, Суботић, К. Николајевић, П. Срећковић, Ст. Новаковић. Ту је Не- мања или син Тихомира или Десе или је изједначаван Тихомир са Десом, или је Немања држан за сина Браниславића, или за сина Градине или за брата Деси- ног или за сина Стевана Вукана. Историци нијесу на чисто, да ли је Немања из срп- ске или зетеке породице. (Српске или Зетске? Каква је ту разлика? — Ур.)

За овим набројани су споменници, из којих се могу прети подаци о поријеклу Немањиног.

ЧИТУЈА.

„Радикал“ од 25 фебруара јавља:

Највећи ботаничар у цијеломе Српству; један од најстаријих и нај- већих природњака наших, први пред- сједник Српске Академије, општеува- жана старина Др. Јосиф Панчић, преминуо је јутрос. Погреб ће бити сјутра у 2½ сах. по подне.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Његово Високосвештеноство госп. Митрофан, православи митрополит црно- горски и брдски, изволно је приликом свога каноничног доласка овдје посетити и овд. осн. школу, а при том и испитати неко- личину од ученика из неких прописаних предмета.

Не могу се заминутити а да не изја- вим, да се је код свију љака опазила тога часа неописана радост, и никла у њихови- јем млађијем срцима нова искра вјерски осјећаја и љубави свога отачаста, ви- дећи ужењени свог архиепископа у својој средини.

Послије поменутог малог испита бла- говољило је високосвештеном наградити ученике са цијелим писаћим материјалом до конца ове године.

На овакој посјети изјављујем високо- преосвешеном с моје стране, као год и са стране мојих љака на врлодеменитом дару, најтоплију захвалност.

Оцић, 23 фебруара 1888.

Алекса Ф. Вучковић учитељ.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

СПИСИ

СТЈЕПАНА МИТРОВА ЉУБИШЕ.

— Свеска прва. —

Цијена 30 новч.

Наручбине за Црну Гору и Далмацију прима књижара Синре Петровића у Котору.

У Биограду.

Митар Стј. Љубиша.

Код потписатега налазе се на прода- ју следеће његове књиге:

„С пута по црној Гори“ цијена 50 н.
„Школе у Црној Гори“ „ 40 н.
„Оји је спјев смрт Смаил аге
Ченгића „ 40 н.
Цетиње, 5. Марта 1888.

Марко Драговић.

ОГЛАСИ.

GRANDS MAGASINS DU
Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

Le MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ renfermant 554 gravures inédites de Robes, Confections, Articles pour toilettes de Dames et Enfants, Vêtements pour Hommes, etc., ainsi que la nomenclature de tous les tissus en Soieries, Lainages, Indiennes, Toiles, etc. etc., qui

Vient de Paraître.

L'envoi en est fait GRATIS ET FRANCO contre demande affranchie, adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
à Paris.

Sont également envoyés franco les échantil- lons de tous les tissus composant les immen- ses assortiments du **PRINTemps**. (Bien spécifier les genres et prix.)

Tout achat à partir de 25 fr. est expédié franco de port jus- qu'à la frontière. A partir de 50 francs, toute commande pouvant être expé- diée en un *Colis Postal*, est envoyée franco jusqu'à destination.

ОБЈАВА.

Управа ове Вароши изпијела је још 9 маја прошле године на јавном инканду кућу Марка Белова Боковја- нина постојећу у овој Вароши а за измиру његових дугова — но пошто се до данас још нико непријави да би иету жедно купити то се поново издаје инканду до 30 марта т. год. а у исто вријеме свим се позивају сви пје- рителји Маркови да тог дана буду у канцеларији Управе ће ће им се дати повци или кућа. —

Бр. 137.

Цетиње, 29 марта 1888.

У П Р А В А
ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

ОБЈАВА.

Имаће Вида Васова Дубовичанина под границом т. ј. 1½ рало земље и једна кућица с хомећа не покривена изнесено је на јавном инканду за из- миру његових дугова — вријеме ли- цитирања до 25 тек. мј. ове год. ко највишу цијену и готов новал понуди томе ће се реченог дана поменуто и- мање уступити.

Број 138.

Цетиње, 1 марта 1888.

У П Р А В А
ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

ОБЈАВА.

Ријешеност од 3 тек. мј. на осно- ву друге тачке уговора учиненог 21 октобра пр. г. — Издаје се за пош- љене истог уговора јавном инканду кућа Пера Лукина Ивалишевића, по- стојећа у овој вароши — кућа је по- землуша — рок продаје одређен је до 23. Априла тек. г. када ће се речена кућа уступити ономе ко највишу ције- ну буде понудио.

Број 139.

Цетиње, 5. Марта 1888

У П Р А В А
ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

У в. прот. државној штампарији.